

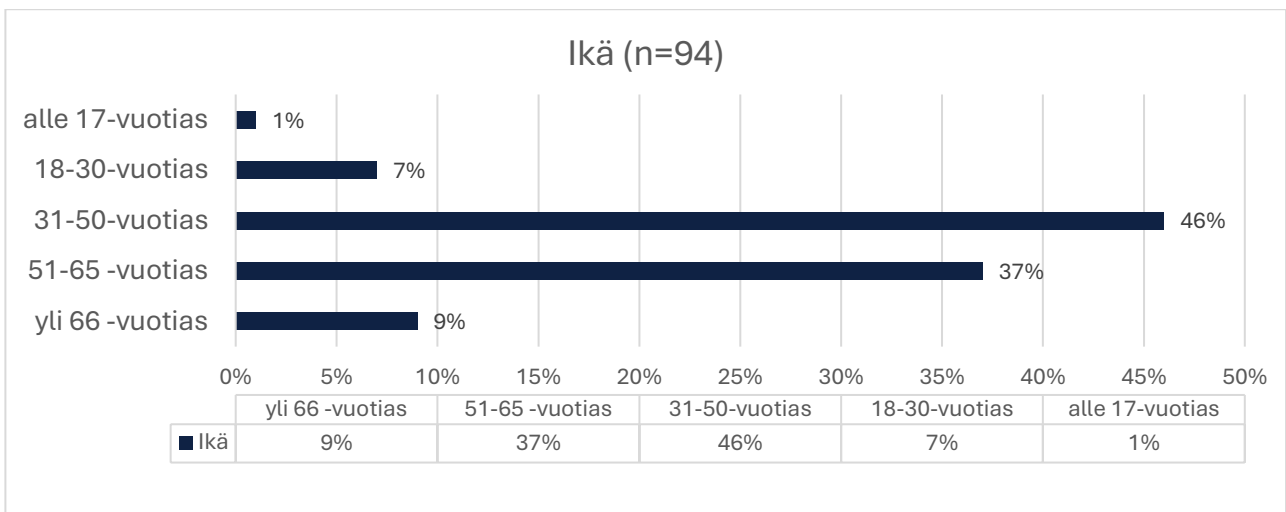
Kuntalaiskyselyn tulokset

Kuntalaiskysely talouden tasapainottamisesta pidettiin 10.10.-23.10.2024. Kysely toteutettiin Webropol-kyselyllä, kyselyyn oli myös mahdollista vastata täyttämällä paperilomake, joita oli saatavilla kunnan virastotalolla. Kysely oli anonyymi eli vastaaja ei ollut tunnistettavissa eikä kyselyssä käsitelty henkilötietoja.

Kyselyyn tuli yhteensä 94 vastausta (taulukoidissa kysymykseen vastanneiden määrä merkitään seuraavasti: n=xx.) Näin ollen asukaslukuun suhteutettuna vastausprosentti oli 3,6 prosenttia.

Kyselyn taustakysymykset

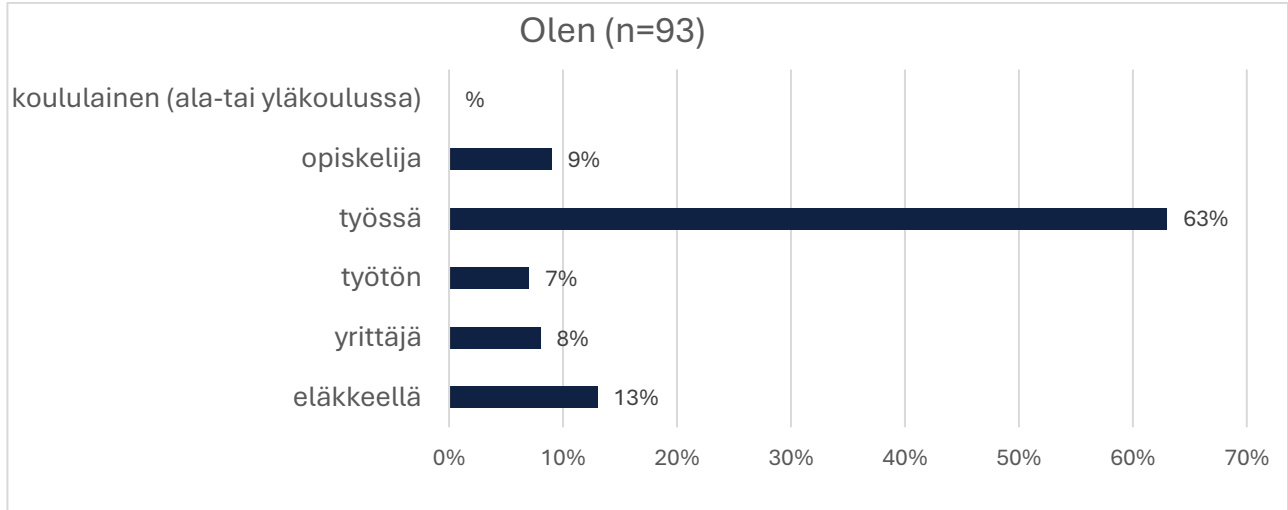
Ensimmäisessä kysymyksessä kysyttiin vastaajaan ikäryhmää. Kyselyyn vastanneiden ikäjakauma oli seuraavanlainen:

Kuvio 1. Ikä (n=94).

Toinen kysymys koski vastaajan tilannetta ja suurin osa vastanneista, 63 prosenttia, on työssä olevia henkilöitä.

Kuvio 2. Ammatti/asema (n=93).

3. Miten tärkeiksi koet seuraavien lakisääteisten palveluiden laadun?

Kysyttäessä kunnan järjestämien lakisääteisten peruspalveluiden tärkeydestä kuntalaisille koettiin teiden laadukkaan kunnossapidon olevan tärkein, keskiarvolla 4,2. Lähes yhtä tärkeäksi koettiin maltilliset ryhmäkoot koulussa (keskiarvo 4,1). Annetuista vaihtoehdoista varhaiskasvatuksen keskittäminen Koulutien päiväkotiin sai keskiarvokseen 3,3. Vastauksia kysymykseen saatiin 92. Asteikko oli 1= ei lainkaan tärkeä, 2= ei kovin tärkeä, 3= neutraali, 4= tärkeä, 5=erittäin tärkeä.

Taulukko 1. Kunnan tuottamien lakisääteisten palveluiden laadun tärkeys (n=92)

	1	2	3	4	5	Keskiarvo
Teiden laadukas kunnossapito	1,1%	1,1%	15,2%	42,4%	40,2%	4,2
Pyöräily- ja jalankulkuväylien laadukas kunnossapito	,0%	9,9%	22,0%	43,9%	24,2%	3,8
Varhaiskasvatuksen keskittäminen Koulutien päiväkotiin	7,6%	10,9%	39,1%	23,9%	18,5%	3,3
Maltilliset ryhmäkoot koulussa	1,1%	5,4%	14,1%	38,1%	41,3%	4,1
Monipuoliset nuorisopalvelut	,0%	9,8%	27,2%	39,1%	23,9%	3,8

Kunnan tehtävänä on tuottaa pakollisten, lakisääteisten palveluiden lisäksi vapaaehtoisia palveluita. Kunnan vapaaehtoisten palveluiden tasoa ja määrää joudutaan tarkastelemaan talouden tasapainottamiseksi.

4. Kuinka tärkeitä seuraavat kunnan vapaaehtoiset palvelut ovat sinulle?

Kysymyksessä 4 selvitettiin kunnan vapaaehtoisten palveluiden tärkeyttä. Tärkeimmäksi koettiin ulkoilureittien ja ulkoliikuntapaikkojen ylläpito ja kunnostus. Vastauksia saatiin 92. Asteikko oli 1= ei lainkaan tärkeä, 2= ei kovin tärkeä, 3= neutraali, 4= tärkeä, 5=erittäin tärkeä.

Taulukko 2. Kunnan tuottamien vapaaehtoisten palveluiden tärkeys (n=92).

	1	2	3	4	5	Keskiarvo
Iltapäiväkerho	38,0%	15,2%	19,6%	16,3%	10,9%	2,5
Leikkipuistot	24,2%	9,9%	22,0%	30,7%	13,2%	3,0
Avustukset yhteisöille	12,0%	13,0%	38,1%	21,7%	15,2%	3,2
Palveluliikenne	6,5%	9,8%	34,8%	28,3%	20,6%	3,5
Vierasvenesatama	40,2%	19,6%	27,2%	11,9%	1,1%	2,1
Koirapuisto	43,5%	21,7%	18,5%	13,0%	3,3%	2,1
Ulkoilureittien ja ulkoliikuntapaikkojen ylläpito ja kunnostus	2,2%	6,5%	18,5%	43,5%	29,3%	3,9
Yksityistieavustukset	15,2%	8,7%	27,2%	28,3%	20,6%	3,3
Venepaikat	52,2%	13,0%	26,1%	6,5%	2,2%	1,9

5. Mistä yksittäisestä asiasta/palvelusta olisit valmis luopumaan säästöyistä ja miksi?

Kysyttäessä mistä yksittäisestä asiasta/palvelusta olisit valmis luopumaan säästöyistä ja miksi, saatiin avoimia vastauksia 51 kappaletta. Vastaukset luettiin läpi ja teemoiteltiin. Yhdessä vastauksessa saattoi olla mainittu useampaan eri teemaan liittyviä vastauksia. Vastauksista nousi selkeästi esiin tiettyjä teemoja.

Kuvio 3. Teemoitellut vastaukset kysymykseen mistä asiasta olisit valmis luopumaan säästösyistä (n=51).

Eniten mainintoja sai koirapuisto ja perusteluina mainittiin muun muassa se, että koirapuistoa ei koeta hyödylliseksi, Kaavilla on ilman koirapuistoaakin mahdollisuus ulkoiluttaa koiria ja että ihmiset ovat tärkeämpiä.

Katuvalaistus ja energian säästö saivat toiseksi eniten mainintoja ja syiksi mainittiin esimerkiksi katuvalaistuksen palaminen läpi yön olevan turhaa sähkön kulutusta, taajama-alueen ulkopuolelta katuvalot voisi sammuttaa yöksi ja niitä voisi pitää päällä pienemmän ajan vuorokaudesta ja sytyttää ne vasta syksyllä ja sammuttaa aiemmin keväällä. Kunnan omistamien kiinteistöjen sähkön kulutusta ja valaistusta voisi myös vastaajien mielestä karsia. Avustukset mainittiin avoimissa vastauksissa 9 kertaa. Perusteluina avustuksista luopumiselle oli muun muassa yhteisöiden tulisi itse kerätä omaehtoisena varainhankintana tai jäsenmaksuina.

Muu-teeman alle mainittiin muun muassa moottorikelkkareitistä luopuminen, matonpesupaikka, rautakauppa, Alko ja iltapäiväkerho.

Kunnan hallintoon liittyvissä vastauksista kävi ilmi, että kunnanvirastolla ei tarvitsisi olla fyysistä asiakaspalvelua vaan sen voisi hoitaa etänä. Lisäksi koettiin, että ulkopuolelta ostettavat markkinointiin ja konsultointiin liittyvät palvelut ovat turhia. Ehdotuksena tuli myös, että kunnanhallitus voisi olla pienemmällä kokoonpanolla ja valtuutettujen ja viranhaltijoiden edustusmatkoista voitaisiin luopua tai toteuttaa ne omakustanteisesti ja kunnanjohtajan tulisi tehdä kuntavierailut yksinään.

Urheiluun ja liikuntaan liittyvän teeman vastauksista nousi esiin kuntoportaati, jotka koettiin turhaksi ja ne eivät myöskään ilahduta taajaman ulkopuolella asuvia. Kuntalaiset kokivat myös,

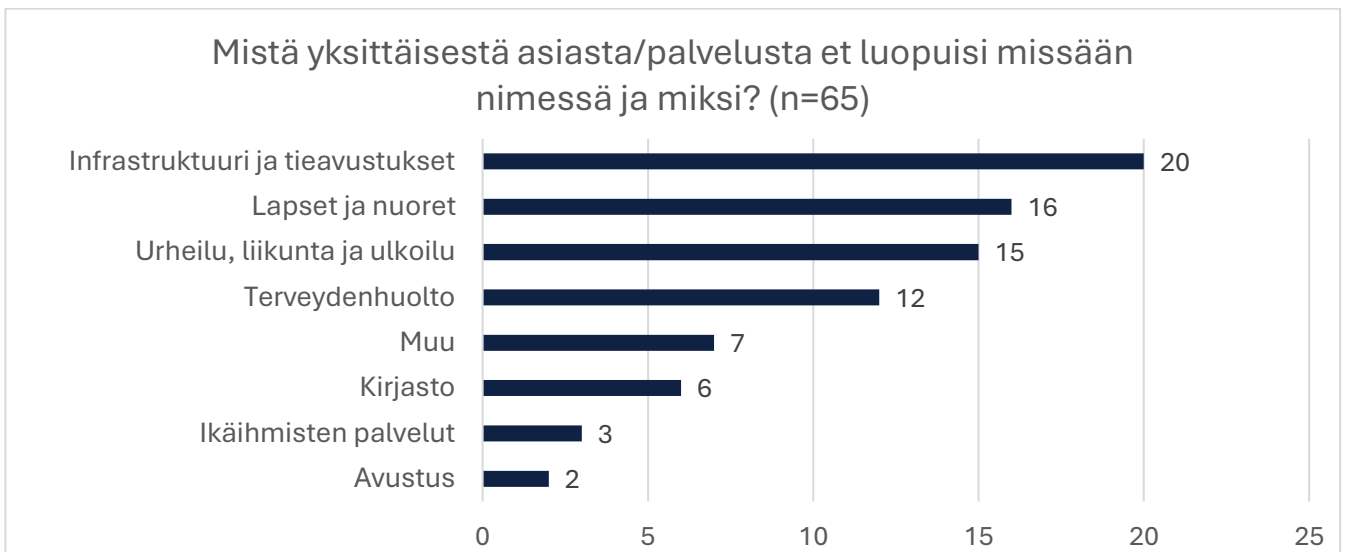

että hiihtoladuille riittää harvennettu kunnossapito ja ainoastaan yksi hiihtolatu on tarpeen. Kaukalon osalta ehdotettiin kunnan tekemän aurauksen sijasta talkootyötä. Talvileikkipuistoksi riittää vastaajien mielestä päiväkodin piha-alue. Muutamassa vastauksessa oli maininta urheilukentästä ja sen tarpeettomuudesta.

Vastaajat kokivat Kaavi 150-vuotisjuhlavuodelle varatun rahasumman olevan turhan ison varsinkin kunnan talouden ollessa tällä hetkellä heikoilla ja että juhla ei hyödytä kuntalaisia, vaan jokainen voisi juoda kakkukahvit kotonaan. Vastauksista kävi myös ilmi, että taajaman ulkopuolella asuvat koetaan eriarvoiseksi kuin kirkonkylällä asuvat ja taajamassa asuvilta voidaan karsia ja kiristää, jotta saataisiin yhdenvertainen Kaavi. Lisäksi ehdotettiin juhlavuoden teemaksi talous tasapainoon, syrjäkylien vetovoimaa nostattamaan. Vierasmaisematama koettiin vähällä käytöllä olevaksi ja näin ollen hieman turhaksi.

6. Mistä yksittäisestä asiasta/palvelusta et luopuisi missään nimessä ja miksi?

Kysymyksessä 6. kysyttiin, mistä yksittäisestä asiasta/palvelusta et luopuisi missään nimessä ja miksi. Kysymykseen saatiin avoimia vastauksia 65 kappaletta. Vastaukset luettiin läpi ja teemoiteltiin. Yhdessä vastauksessa saattoi olla mainittu useampaan eri teemaan liittyviä vastauksia.

Kuvio 4. Teemoitellut vastaukset kysymykseen, mistä yksittäisestä asiasta/palvelusta et luopuisi missään nimessä ja miksi (n=65).

Infrastruktuuri ja tieavustuksen teeman alla olevissa vastauksissa korostui teiden kunnossapidon tärkeys turvallisuuden kannalta. Yksityistieavustukset koettiin tärkeiksi, varsinkin taajaman ulkopuolella asuville, josta on myös päästävää samalla tavalla mm. töihin kuin

taajamassa ja myös elinkeinoelämän kannalta ajatellen (matkailu, jätekuljetus, puunajo, ambulanssikuljetus jne.) yksityistieavustuksista ei haluta luopua. Asumisen kuluihin, kuten vesimaksut ja kiinteistövero, ei haluta korotuksia. Palveluliikenne koettiin autottomille tärkeiksi.

Toiseksi eniten esiin noussut teema oli lapset ja nuoret, ja tämän teeman sisällä korostuivat kouluun liittyvät asiat. Syinä, miksi ei haluaisi luopua, mainittiin koulun pienten ryhmäkokojen merkitys lasten ja nuorten oppimisen kannalta ja se, että on tärkeää, että lapsi voi käydä koulua lähellä kotia. Lisäksi kouluun liittyvistä vastauksista nousi esille, että tarvitaan ammattitaitoisia, turvallisia ja luotettavia aikuisia lapsillekin stressaavan arjen haasteista selviytymiseen ja että huomioidaan eritasoiset ja erityisiä haasteita omaavien oppilaiden saama tuki kasvun, kehityksen ja oppimisen haasteissa. Alakoulun säilyminen Kaavilla koettiin myös tärkeäksi, mainittiin myös yläkoululuokkien (7–9-luokat) siirto takaisin Kaaville. Iltapäiväkerhosta ei myöskään oltaisi valmiita luopumaan. Lisäksi lasten ja nuorten harrastukset, hyvinvointi ja palvelut mainittiin vastauksissa.

Tarkasteltaessa urheilu, liikunta ja ulkoilu -teeman alla olevia vastauksia, vastauksista nousi selkeästi esiin ennalta ehkäisevän hyvinvoinnin merkitys ja terveyttä edistävien ja kaikille ilmaisten ulkoilureittien ja urheilupaikkojen ylläpito.

Terveydenhuolto -teeman alle saaduista vastauksista kävi ilmi, että terveyskeskukselle ja laboratoriolle on tarve ja se sen olemassaolo on tärkeää hyvinvoinnin kannalta. Muu -teeman vastauksissa oli mainittu muun muassa Vaikkojoen alueen kehittäminen ja torin käytön lisääminen, myös matopesupaikka mainittiin, sekä oma kunta. Muutamassa vastauksessa koettiin, että kunnassa ei ole palveluita, vaikka maksetaan veroja.

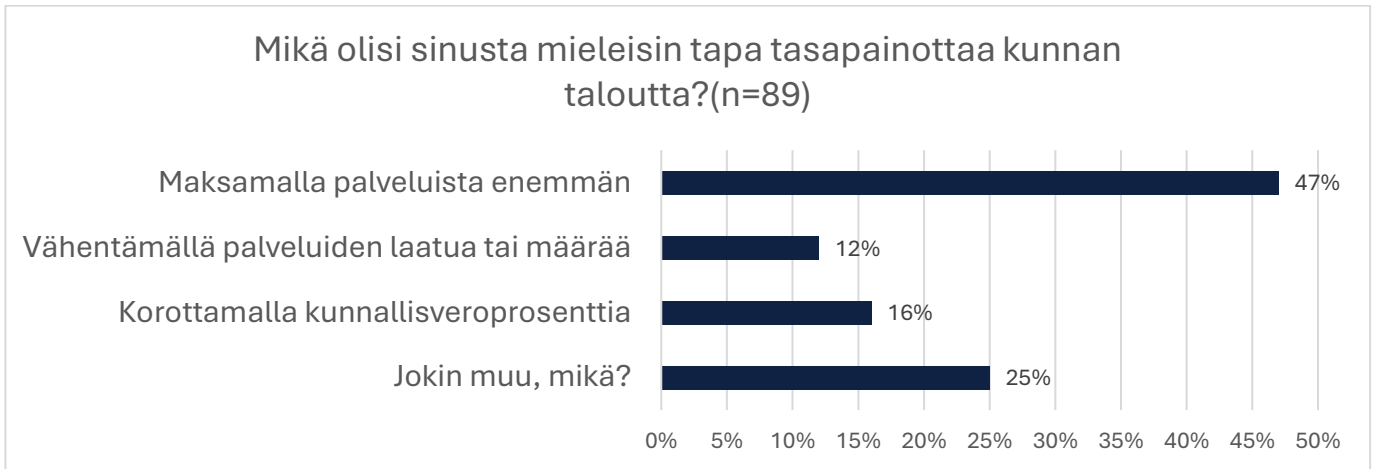
Kirjastosta ei haluttaisi luopua, koska kirjasto koetaan perustoimintojen (lehtien ja kirjojen lukeminen) lisäksi myös yhteisöllisenä paikkana, jossa voi kohdata toisia ihmisiä. Pohdittiin myös ajatusta, voisiko kirjaston tiloja hyödyntää kenties enemmänkin.

Ikäihmisiin liittyvät palvelut mainittiin muutamaan kertaan sen tarkemmin perustelematta. Yhdistysten ja järjestöjen tukeminen luokiteltiin avustusteeman alle ja vastaajat kokivat ko. yhdistysten ja järjestöjen tuottavan tärkeitä ja yhteisöllisiä palveluita kuntalaisille.

Kysymys 7. Mikä olisi sinusta mieleisin tapa tasapainottaa kunnan taloutta?

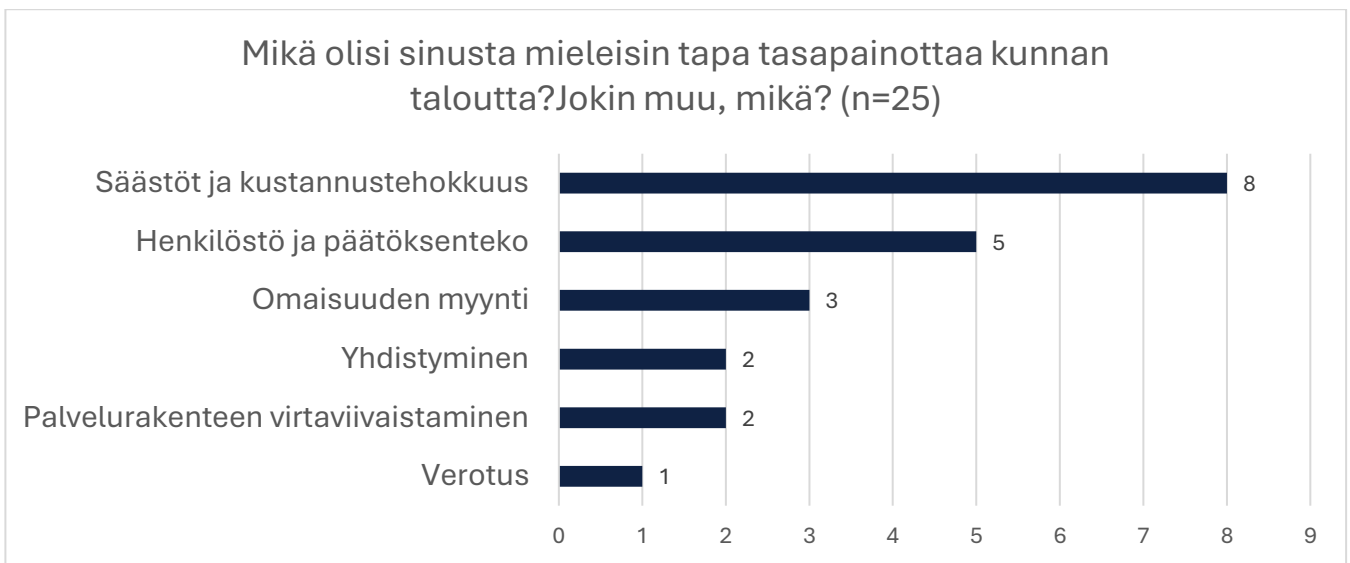
Kysymyksessä 7. pyydettiin valitsemaan mieleisin tapa tasapainottaa kunnan taloutta. Vaihtoehtoina olivat maksamalla palveluista enemmän, vähentämällä palveluiden laatua tai määrää, korottamalla kunnallisveroprosenttia ja jokin muu, mikä. Kysymykseen vastasi 89 henkilöä. Lähes puolet vastanneista koki, että mieleisin tapa tasapainottaa kunnan taloutta olisi maksaa palveluista enemmän. Epämieluisimmalta tavalta koettiin palveluiden laadun tai määrän vähentäminen.

Kuvio 5. Mieleisin tapa tasapainottaa kunnan taloutta (n=89).

Jokin muu, mikä – vaihtoehto sai neljänneksen vastauksista. Vastaukset luettiin läpi ja luokiteltiin teemoihin.

Kuvio 6. Mieleisin tapa tasapainottaa kunnan taloutta, jokin muu -vastaukset teemoiteltuna (n=25).

Säästöt ja kustannustehokkuus -teeman alle saaduissa vastauksissa korostuivat turhista menoista karsiminen, palveluiden oikea kohdistaminen, toisarvoiset investoinnit minimiin, urakoiden kokonaishintojen tarkennukset ja kunnallispäätäjien kulukorvaukset.

Henkilöstöön ja päätöksentekoon liittyvissä vastauksissa mainittiin muun muassa turhien henkilöiden poisto virastolta, vähemmän suuripalkkaisia päättäjiä, asioiden tekeminen oikein juuritasolta saakka ja pakollinen älykkyystesti päättäjille. Omaisuuuden myynnissä mainittiin

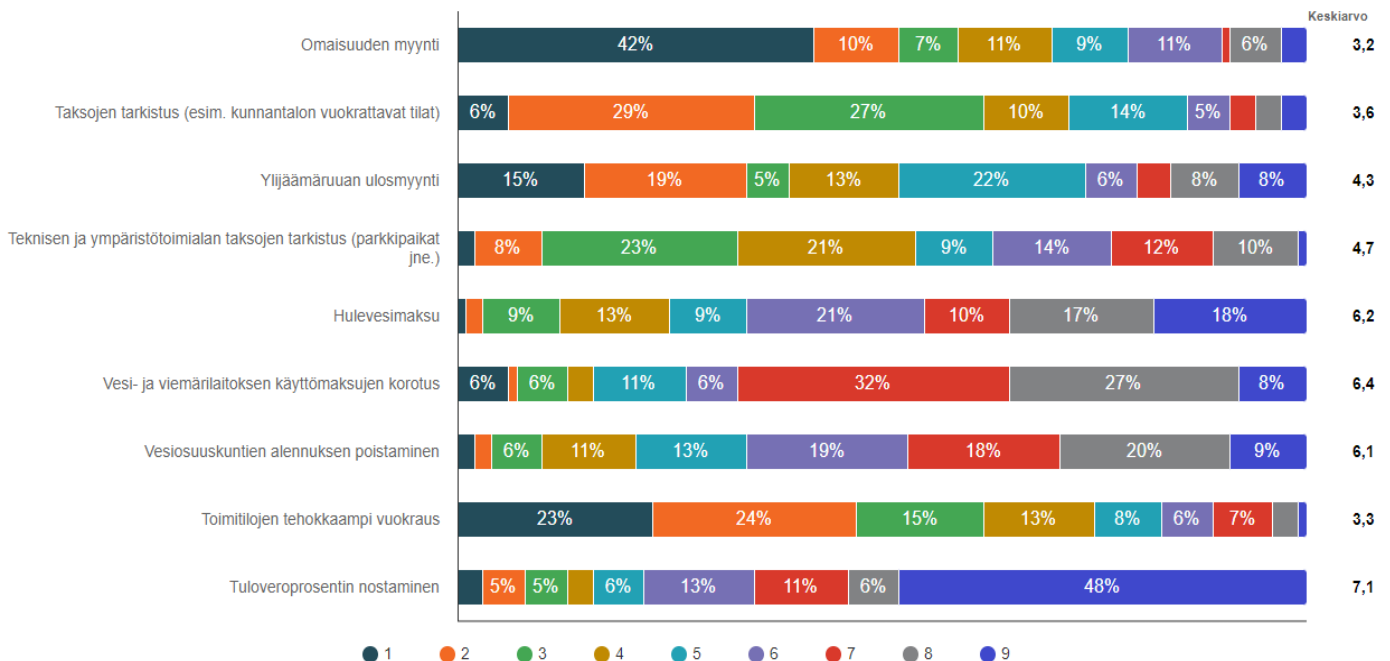

metsän ja yleisesti omaisuuden myynti. Yhdistyminen Kuopion kanssa mainittiin kahdessa vastauksessa, myös yhteistyö naapurikuntien kanssa oli mainittu. Palvelurakenteen virtaviivaistamiselle tarkoitettiin sitä, että olisiko jotakin tehtävissä helpommin ja ilman välikäsiä. Myös kesämökkiläisten verotusten vähentämistä ehdotettiin.

8. Mikä olisi sinusta paras keino lisätä kunnan tuloja?

Kysymyksessä 8. pyydettiin laittamaan annetut vaihtoehdot järjestykseen 1= ensisijaisin keino, 9= viimeisin keino. Vaihtoehtoina olivat omaisuuden myynti, taksojen tarkistus (esimerkiksi kunnantalon vuokrattavat tilat), ylijäämäruuan ulosmyynti, teknisen ja ympäristötoimialan taksojen tarkistus (parkkipaikat jne.), hulevesimaksu, vesi- ja viemärlaitoksen käyttömaksujen korotus, vesiosuuskuntien alennuksen poistaminen, toimitilojen tehokkaampi vuokraus ja tuloveroprosentin nostaminen.

Parhaimpina keinoina lisätä kunnan tuloja koettiin omaisuuden myynnin (keskiarvo 3,2) ja toimitilojen tehokkaamman vuokrauksen (keskiarvo 3,3). Viimeisenä keinona kunnan tulojen lisäämiseksi vastattiin tuloveroprosentin nostaminen (keskiarvo 7,1).

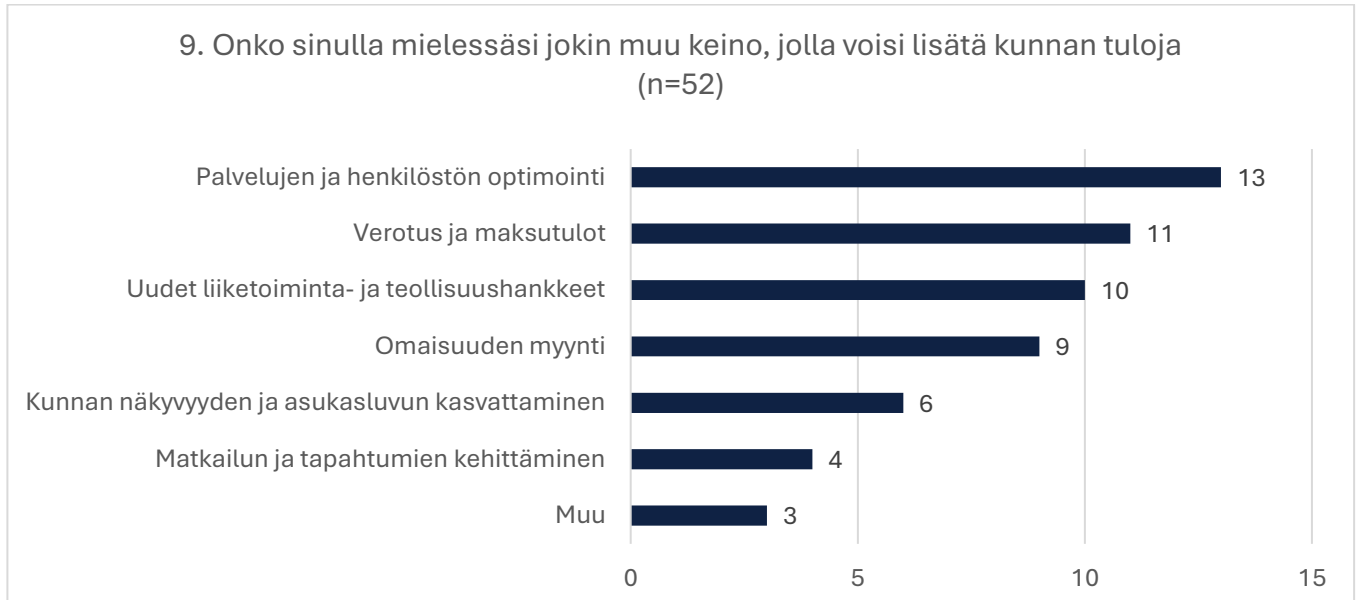
Kuva 1. Paras tapa lisätä kunnan tuloja (n=89).

9. Onko sinulla mielessäsi jokin muu keino, jolla voisi lisätä kunnan tuloja?

Tähän kysymykseen saatiin 52 avointa vastausta, jotka luokiteltiin teemoihin ja laskettiin, kuinka monta kertaa eri teema esiintyi.

Kuvio 7. Muu keino, jolla lisätä kunnan tuloja (n=52).

Palvelun ja henkilöstön optimointi -teema keräsi eniten vastauksia. Vastauksissa korostui, että kunnan toimintaa pitäisi tehostaa eikä työaika käyttää mihinkään turhanpäiväiseen. Lisäksi mainittiin henkilökunnan vähentäminen kunnantalolta, virkojen yhdisteleminen ja palvelujen keskittäminen ja digitalisointi. Säästöjen saamiseksi ehdotettiin myös työntekijöiden mahdollisuutta vaihtaa lomarahat vapaaseen ja että työntekijöiden hyvinvointi tuo säästöjä.

Verotukseen ja maksutuloihin teemoitetuissa vastauksissa ehdotettiin päivähoidon laittamista maksulliseksi, kiinteistöveron tarkastamista ja venepaikkamaksujen ja vuokra-asuntojen vuokrien tarkastamista. Avustusten osalta mainittiin, että ehtona kunnalta saataville avustuksille olisi, että avustuksia haettaisiin esim. EU:lta ja yhdistysten avustusten ehtona olisi esimerkiksi koirapuiston/frisbeegolf-radan siistiminen.

Uudet liiketoiminta- ja teollisuushankkeet -teeman alle luokitelluissa vastauksissa toivottiin uusia työpaikkoja, uusia yrittäjiä ja yrityksiä ja avustuksia heille ja nykyisistä yrittäjistä huolehtimista. Lisäksi mainittiin, että pitäisi panostaa tulevaisuuteen, esimerkiksi vihreään energiaan, aurinkoenergiaan ja tekoälyyn. Mainintoja saivat myös toiminta, joka houkuttelisi myös ulkopaikkakuntalaisia, kuten uimahalli.

Omaisuuksien myynnissä mainittiin metsän myynti useammassa vastauksessa. Lisäksi PKS osakkeiden myynti mainittiin ja ideoitiin Maarianvaaran laskettelukeskuksen pakkolunastusta

kunnalle, jonka jälkeen pois myymistä.

Kunnan näkyvyyden ja asukasluvun kasvattamiseksi vastauksissa korostui uusien asukkaiden saaminen kuntaan, kunnan aktiivisempi markkinointi ja uusien asukkaiden houkuttelemine edullisen ja laadukkaan hoitopaikan ja koulun avulla.

Matkailun ja tapahtumien kehittäminen teeman vastauksista kävi ilmi, että matkailuun pitäisi panostaa ja toteuttaa pienen budjetin tapahtumia, jotka houkuttelevat kävijöitä Kaaville. Lisäksi ehdotettiin brändiin liittyviä tapahtumia, kuten ihan pimee kävely Vaikkojoella ja ihan pimeet hiihtokisat. Myös karavaaniparkkia ehdotettiin ja panostamista ulkoilureitteihin yli kuntarajojen. Muu -teeman alle luokitelluissa vastauksissa ehdotettiin asukkaiden aktivoimista uusiin ideoihin ja yhteisölliseen toimintaan.

10. Mihin asioihin kunnan pitäisi panostaa, jotta kuntaan saataisiin tulevaisuudessa lisää asukkaita ja näin ollen verotuloja?

Kysymykseen 10. saatiin yhteensä 73 avointa vastausta, jotka luokiteltiin eri teemoihin vastauksen sisällön mukaan. Yhdessä avoimessa vastauksessa saattoi olla useampi eri tema mainittuna.

Kuvio 7. Mihin asioihin kunnan pitäisi panostaa, jotta kuntaan saataisiin tulevaisuudessa lisää asukkaita ja näin ollen verotuloja (n=73).

Palvelut ja infrastruktuuri -teeman alle saaduissa vastauksissa korostuivat se, että peruspalveluiden olisi oltava hyvällä tasolla ja niiden tulisi säilyä. Lisäksi teiden kunto ja niiden turvaaminen nousi esille monessa vastauksessa. Yläkoulun palauttaminen kuntaan mainittiin

myös.

Työpaikat ja yrittäjyyden tukeminen koettiin tärkeäksi uusien asukkaiden saamisen kannalta ja se, että yrittäjävastavuutta tulisi tuoda esille. Uusi yrityksiä tulisi myös houkuttaa kuntaan ja keksiä niille sekä olemassa oleville yrityksille tukimuotoja.

Lapset, nuoret ja perhepalvelut -teemaan kuuluvissa vastauksista nousi esiin, että lasten ja nuorten palveluihin, kuten harrastuksiin ja varhaiskasvatukseen tulisi panostaa. Lisäksi huomioita tuli myös lapsiystävällisyyden korostamisesta ja vauvarahasta.

Kunnan vetovoimaan ja markkinointiin liittyvissä vastauksissa mainittiin vetovoimaisuuden ja kuntabrändin kehittäminen ja hyödyntäminen markkinoinnissa ja matkailussa. Sijainnin, kiireettömyyden ja lähellä olevan luonnon hyödyntämistä markkinoinnissa toivottiin myös. Aktiivista markkinointia ja positiivista viestintää kaivattiin niin kunnan tarjoamien palveluiden, tonttien, asuntojen (myös sivukylien) kuin päiväkodinkin osalta.

Asumisen ja elinkustannusten osalta koettiin, että uusien asukkaiden houuttelemiseksi veroprosentin ja kiinteistöveron pitäisi olla pienempi. Lisäksi vuokratason ja vesimaksujen kohtuulliset hinnat olivat mainittuja. Edullisia omakotitalotontteja toivottiin myös.

Matkailuun ja vapaa-ajan palvelut -teeman vastauksista kävi ilmi, että matkailua tulisi kehittää ja luontoa ja pimeän idea tulisi hyödyntää matkailun kehittämisessä. Lisäksi toivottiin harrastamahdollisuuksien ylläpitoa ja panostamista kulttuuriin ja vapaa-aikaan esimerkiksi yhteisöjä tukemalla. Myös urheilun tukemista kannatettiin ja toivottiin retkeily- ja pyöräreittien parantamista.

Kunnan sisäinen kehitys ja päätöksenteon laatu -teeman alle kootuista vastauksista nousi esille, että valtuutettujen osalta toivotaan kouluttautumista ja päätöksenteon avoimuutta. Lisäksi peräänkuulutettiin päätöksenteon rehellisyyttä, jämäkkyyttä ja tasa-arvoisuutta. Kunnan henkilöstölle toivottiin koulutusta ja osaamisen lisäämistä.

Yhteisöllisyys ja osallistaminen -teeman vastauksissa mainittiin kuntalaisten osallistamista päätöksentekoon, kyläyhdistysten ja muiden yhteisöjen tukeminen ja sivukylien arvostaminen.

11. Aseta seuraavat investoinnit mielestäsi tärkeysjärjestykseen

Kysymyksessä 11. piti sijoittaa investoinnit tärkeysjärjestykseen (1=tärkein, 10=vähiten tärkein).

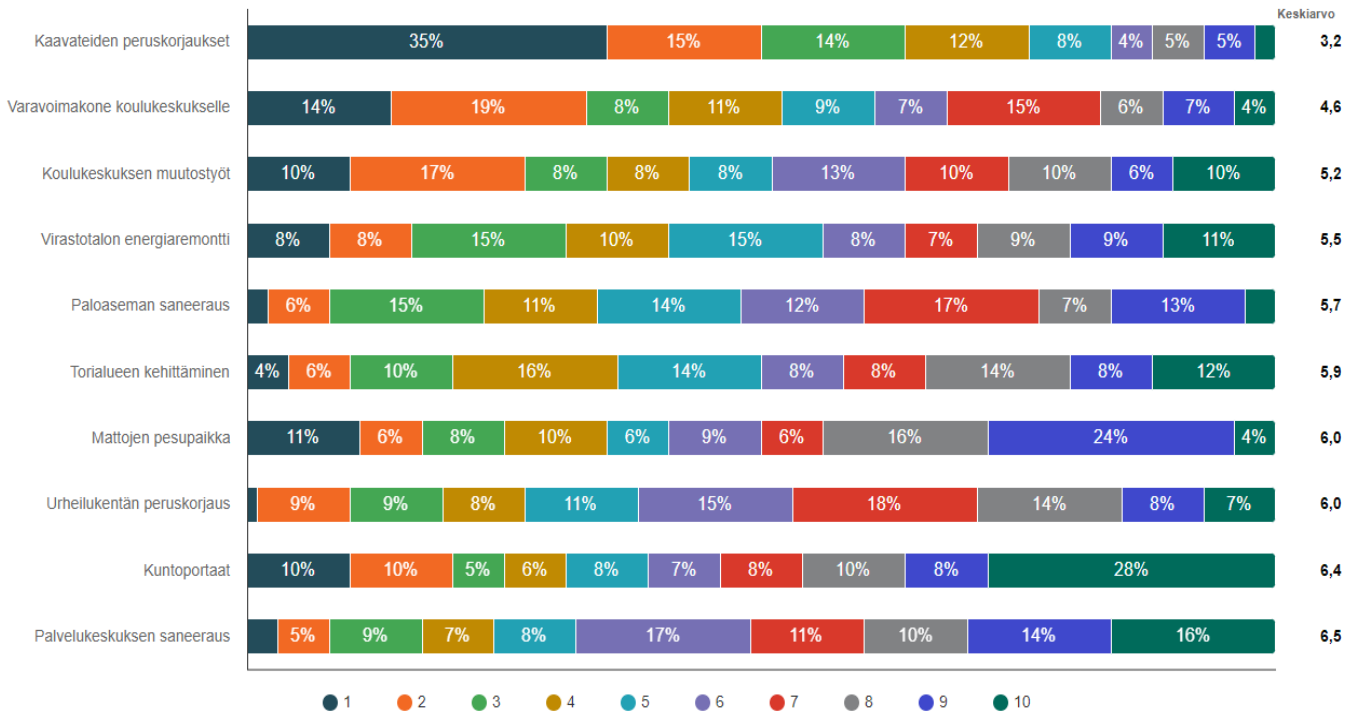
Investoinnit, jotka piti sijoittaa tärkeysjärjestykseen:

- kaavateiden peruskorjaukset
- varavoimakone koulukeskukselle
- koulukeskuksen muutostyöt

- virastotalon energiaremontti
- paloaseman saneeraus
- torialueen kehittäminen
- mattojen pesupaikka
- urheilukentän peruskorjaus
- kuntoportaat
- palvelukeskuksen saneeraus

Tärkeimmäksi investoinniksi kuntalaisten mielestä nousi kaavateiden peruskorjaukset (keskiarvolla 3,2) ja vähiten tärkeimmäksi palvelukeskuksen saneeraus (keskiarvolla 6,5). Kysymykseen saatiin 88 vastausta.

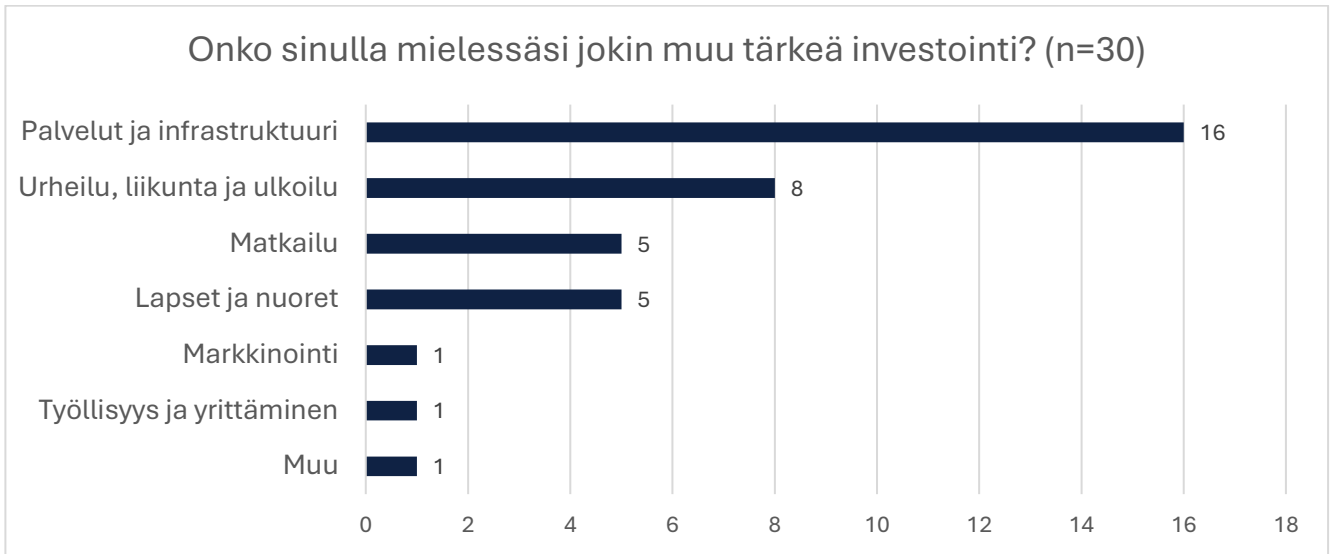

Kuva 2. Investointien tärkeysjärjestys (n=88).

12. Onko sinulla mielessäsi jokin muu tärkeä investointi?

Kysymyksessä 12 kysyttiin, että onko sinulla mielessäsi jokin muu tärkeä investointi. Vastauksia kysymykseen 12 saatiin 30, jotka luettiin läpi ja teemoiteltiin.

Kuvio 8. Jokin muu tärkeä investointi teemoiteltuna (n=30).

Eniten vastauksia saivat palveluihin ja infrastruktuuriin liittyvät vastaukset, joissa toivottiin muun muassa Lidl-kauppaa, keskustan alueen kehittämistä purkamalla vanhoja rakennuksia ja tekemällä tilalle puistoa. Useasta vastauksesta kävi ilmi, että toivottiin myös kunnollista jalkakäytävää/kevyenliikenteen väylää ja yleisesti teiden kunnostamista (esimerkiksi Kortteistentie ja Luikonlahdentie) ja kirkon säilyttämistä.

Urheilun, liikunnan ja ulkoilun osalta vastauksista nousi esiin toive omasta kuntosalista, Luotosen uimarannan kunnostamisesta, uusista patikointireiteistä esim. Maarianvaaran ja Rauvanvaaran ympäristöön ja kaukalon korjaamisesta. Frisbeegolf-radan kunnostamista myös kaivattiin, ja toivottiin radan varrelle nuotiopaikkaa/laavua.

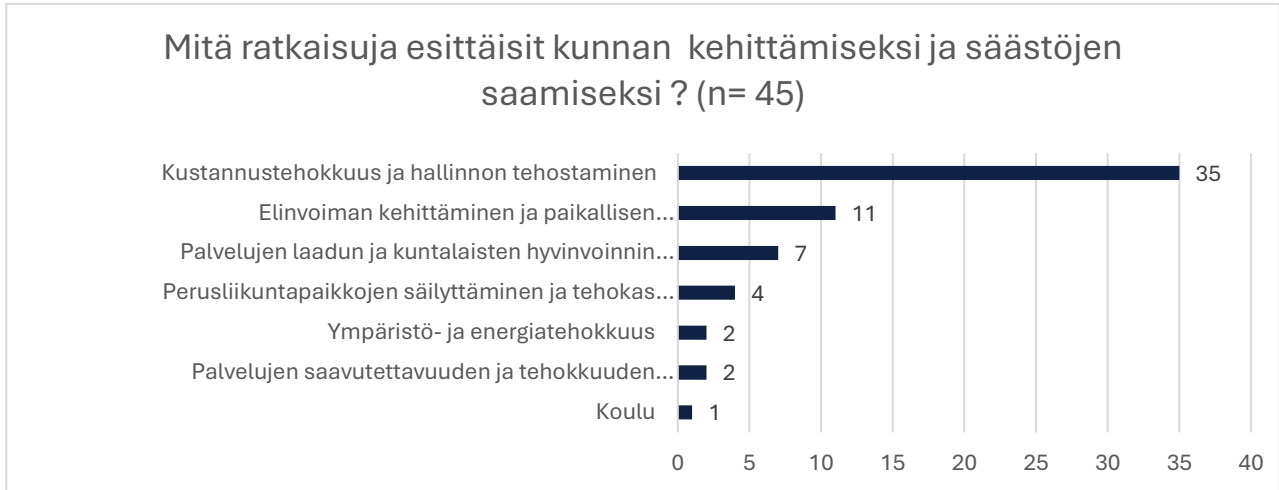
Matkailun osalta koettiin, että matkailua edistävät investoinnit, esimerkiksi ulkoilureitit ovat tärkeitä ja Vaikkojoen hyödyntäminen matkailussa. Esiin tuotiin myös vierasvenesatama-alueen hyödyntäminen: esimerkiksi Pohjois-Savon suurin keinu, ulkotanssilava (revontulien katselu talvella) ja ulkoilmaelokuvat.

Lasten ja nuorten osalta todettiin, että kasvatus- ja opetusalaista ja nuorisotyöstä ei pidä säästää. Osassa vastauksista toivottiin yläkoulua Kaaville ja osassa taas ei. Perheiden tukemista myös toivottiin.

Markkinointiin liittyvissä asioissa koettiin, että somemarkkinointi olisi tärkeä investointi. Talonmiehille ehdotettiin uutta autoa. Työllisyyteen ja yrittämiseen liittyvissä vastauksissa koettiin yritysten houkuttelemisen Kaaville tärkeäksi.

13. Mitä ratkaisuja esittäisit kunnan kehittämiseksi ja säästöjen saamiseksi?

Kysymyksessä 13 kysyttiin, mitä ratkaisuja esittäisit kunnan kehittämiseksi ja säästöjen saamiseksi. Avoimia vastauksia kysymykseen saatiin 45, jotka luettiin läpi ja teemoiteltiin.

Kuvio 9. Ratkaisut kunnan kehittämiseksi ja säästöjen saamiseksi (n=45).

Suurin osa vastauksista koski kustannustehokkuutta ja hallinnon tehostamista. Useat kuntalaiset korostivat konsulttipalvelujen vähentämistä ja kehittämistä oman henkilöstön voimin. Konsulttien sijaan suunnittelu ja projektit voitaisiin toteuttaa kunnan sisäisillä resursseilla, jolloin rahaa säästyy. Esitettiin ajatuksia kuntaliitoksista tai tiiviistä yhteistyöstä naapurikuntien kanssa, esimerkiksi yhteisillä viranhaltijoilla ja lautakunnilla. Yhteistyö voi tuoda merkittäviä säästöjä henkilöstö- ja palvelukustannuksissa. Mainittiin myös kuntalaisten osallistamista budjetointiin, joka voi lisätä kustannustehokkuutta, koska kuntalaiset voivat tuoda esille tarpeettomiksi kokemiaan kuluja. Vastaajien mielestä kustannuksia pitäisi seurata tarkemmin esimerkiksi niukalla budjettikurilla, turhien menojen ja edustusmatkojen karsimisella, sekä asioiden tärkeysjärjestykseen asettamisella. Tämä koskee myös kokouspalkkioiden tarkastelua ja etäkokousten hyödyntämistä.

Elinvoiman kehittämiseksi ja paikallisen vetovoiman lisäämiseksi ehdotettiin maastopyöräilyreittien ja retkeilyalueiden kehittämistä matkailijoiden houkuttelemiseksi. Myös kunnan brändin hyödyntämistä ja markkinoinnin kehittämistä pidettiin tärkeänä, esimerkiksi paikallisten luontokohteiden, kuten Vaikkojoki ja Syrjävaara, markkinointia. Myös Lidl-myymän avaaminen sekä pienyritysten tukeminen esimerkiksi palkkatuella nähtiin tärkeänä elinvoimaisuuden kehittämiseksi. Pienet erikoistapahtumat, kuten rompepäivät, voivat myös houkutella kävijöitä ja luoda elämää kunnan keskustaan.

Palvelujen laadun ja kuntalaisten kehittämisen ideat koskivat vahvaa panostusta lapsiin ja nuoriin. Nuorille tulisi tarjota riittävästi tekemistä ja osallistumismahdollisuuksia. Kuntalaisten

I H A N P I M E E

hyvinvointiin panostaminen, erityisesti vanhusten, vammaisten ja vähävaraisten tilanteen huomioiminen, koettiin tärkeänä. Säästötoimia ei tulisi kohdistaa näiden ryhmien palveluihin. Henkilöstön työhyvinvointiin panostaminen voi tuoda säästöjä pitkällä aikavälillä, sillä sairauspoissaolot vähenevät ja työssä jaksaminen paranee. Lisäksi oman henkilöstön osaamisen kehittämistä ja vastuunkantoa tulisi edistää, jotta ulkopuolisia resursseja ei tarvittaisi yhtä paljon.

Perusliikuntapaikkojen säilyttäminen ja tehokas käyttö tarkoittaisi kuntalaisten mielestä sitä, että keskitytään urheilukentän korjaamiseen vain välttämättömissä kohteissa, kuten juoksuradan ja kentän pinnoitteessa, niin että kenttä palvelee turvallisesti perusliikuntatarpeita. Näin vältetään kalliit ja laajat remontit, mutta säilytetään kentän toiminnallisuus. Mahdollistetaan kentän käyttö eri käyttäjäryhmille, kuten koululaisille, paikallisille urheiluseuroille ja kuntalaisille ilman suuria investointeja. Esimerkiksi aikataulutettu yhteiskäyttö eri ryhmille ja järjestöille parantaa tilojen tehokkuutta.

Ympäristö- ja energiatehokkuuden osalta ehdotettiin, että valaistus olis päällä vain tiettyinä aikoina ja käytettäisiin energiatehokkaita LED-valoja. Lisäksi katuvalojen sammuttaminen taajama-alueen ulkopuolella yöaikaan, kuntoradan ja muiden ulkotilojen valaistuksen rajoittaminen, sekä valojen sammuttaminen tiloissa, joissa niitä ei tarvita. Kunnat tyhjä kiinteistöt tulisi vastaajien mielestä myydä tai ottaa tehokkaaseen käyttöön, esimerkiksi tarjota yhdistyksille.

Palvelujen saavutettavuuden ja tehokkuuden parantamista voisi tehdä digitalisaatiota hyödyntämällä, esimerkiksi E-laskuilla. Lisäksi vastaajien mielestä tulisi tarkastella työn tuottavuutta, ja toimintatapoja sekä ottaa etukäteen selvää urakoiden kustannuksista, ettei tulisi yllätyksiä.

14. Tähän voit antaa palautetta kyselystä ja/tai kunnan toiminnasta

Kysymyksessä 14 vastaajilla oli mahdollista antaa palautetta kyselystä ja/tai kunnan toiminnasta. Avoimia vastauksia viimeiseen kysymykseen saatiin 40.

Monet vastaajat arvostivat kyselyä ja sitä, että kuntalaisten mielipiteitä kysytään. Kyselystä tuli myös rakentavaa palautetta, koska vastaajat kokivat kyselyn vaikeaksi, erityisesti talouteen liittyvien kysymysten suhteen ja vastaajat olisivat kaivanneet taustatietoja esimerkiksi investoinneista ja niiden rahasummista.

Osa vastaajista koki kunnan toiminnan kehittyneen avoimempaan ja osallistavampaan suuntaan. Mutta myös toisen suuntaisia kommentteja kunnan toiminnasta tuli. Moni koki, että päätöksenteossa on ongelmia läpinäkyvyyden ja tasapuolisuuden suhteen. Kritiikki kohdistui erityisesti "hyväveli-verkostoihin", sukulaisuussuhteiden vaikutukseen ja sidonnaisuuksiin, jonka koettiin estävän kuntalaisten tasapuolista kohtelua.

Kunnan slogan sai osakseen kritiikkiä ja koettiin, että se antaa negatiivisen kuvan kunnasta,

I H A N P I M E E

toivottiin, että kuntaa esitettäisiin positiivisemmassa valossa. Usea vastaaja toivoi tehokkaampaa ja monikanavaisempaa tiedottamista kunnasta ja sen palveluista, erityisesti kuntalaisille suunnatusta viestinnästä.

Useat vastaajat toivoivat lisää liikunta- ja kulttuuripalveluja sekä toiminnan monipuolistamista, erityisesti taajaman ulkopuolelle. Terveystieteiden ja kouluasiat herättivät huolta vastaajissa. Vastaajat ehdottivat, että kunta voisi tukea hankkeita, kuten kuntoportaita ja koirapuistoa, joissa vastuuta ja kustannuksia jaettaisiin yhdistysten ja vapaaehtoisten kanssa.

Monet vastaajat toivoivat säästöjä hallinnollisista kuluista, kuten "herrastelumatkojen" vähentämisestä ja konsulttien käytön rajoittamisesta. Kriittisiä kommentteja esitettiin investointien kohdentamisesta, erityisesti kunnantalon jatkuvista remonteista ja tiettyjen hankkeiden, kuten viemäriremontin, kuluista.

Kuntalaisten tasa-arvoinen kohtelu mainittiin, koska osa vastaajista koki, että sivukylät jäävät päätöksenteossa vähemmälle huomiolle. Toivottiin tasapuolisuutta palvelujen ja resurssien jakamisessa sekä tietävyyden säilyttämistä sivukyläiden tarpeisiin. Useassa vastauksessa myös korostui, että päätöksenteossa on noudatettava lakeja ja päätöksenteossa tulisi huomioida myös heikommassa asemassa olevat kuntalaiset.

